

Ull skal aftur verða Føroya gull, og ikki sum nú - ein umhvørvistrupulleiki:

Fáa vit eld og svidnaroyk at geva pengar er nógv vunnið

– At tað ber til at fáa ullina at gylla aftur, er ongín sum helst ivi um. Í hvussu so er skal henda royndin ikki liggja eftir. Tíverri fer tað mesta av ullina í dag upp í royk. – Og kunnu vit fáa eld og svidnaroyk at geva pengar, er ikki heilt onki komið burtúr, sigur Árni Brattaberg

ÁKI BERTHOLDSEN

29. november 1995 varð Lutafelagið Suðuroyar Ullavirki sett á stovn.

Og sjálvan tvey ára føðingardagin, 29. november 1997, varð trýst á knøttin, og maskinurnar settar í-gongd.

Í einum rúmi við síðuna av liggja 35 tons av ull, sum hetta komandi hálfárið skulu spinnast og kardast.

Ein av stigtakarunum, Árni Brattaberg, sigur, at tað eru nokur ár síðani, at tankin búnaðist um at gera eitt ullavirki.

Fyri nøkrum árum síðani, skipaði nakrar konur har suðuri, Karin Brattaberg, Jonhild Kjørbo, Kata Mortensen og Karin Johansen fyri tiltakinum „Av rættini til plagg“.

Hetta var eitt tiltak at vita um tað bar til at fáa nakað burtúr føroysku ullini.

Tey tóku ull inn, lótu hana spinna og virkaðu plagg úr henni.

– Royndirnar vórðu so góðar, at tað endaði við einum heilum ullavirki, sum nú er tikið í brúk.

Henda komandi mánaðin skulu maskinurnar royndast og beint eftir ársskiftið verður farið at spinna og kardast av álvara.

Í ullavirkinum eru ein skiljmaskina, ein rivi-maskina og ein vullur, har ið ullin verður rívin sundur í lagdir, ein spinnilinja, ein kardilinja, ein spilmaskina og ein hespimaskina.

Maskinurnar eru keyptar brúkar úr Haderslev í Dan-

Nógv fólk var samankomið á ullavirkinum tá ið maskinurnar vórðu settar í-gongd leygardagin. Her stendur Árni Brattaberg og fortelur um virkið

mark og eru síðani settur upp í gamla vaskiskúrdinum á Gørðinum, har ullavirkið er.

Spinnari er komin úr Danmark at standa fyri, men afturat honum fara fyra fólk at arbeiða á ullavirkinum.

1.000 eigarar um alt landið

Higartil eru einir 100 luthavarar í ullavirkinum.

Tey flestu eru úr Suðuroynni, men í seinastuni eru eisini nógvir komnir afturat aðrastaðni í landinum.

Lutabrevið kostar 20 krónur fyri áseyðin.

Men tað ber eisini til at heilir hagar tekna seg fyri eitt lutabrev undir einum, og tá kostar tað 50 krónur fyri gyllinina.

Hetta eru upphæddir, sum verða goldnar einaferð með alla.

Og av tí, at hagar kunnu gerast luthavarar undir einum, eru tilsamans einir 1.000 einstaklingar luthavarar í virkinum.

Ullavirkið hevði tann politikk, at tað skuldi betala seg

at verða luthavari, tí teir finga væl meiri fyri ullina, sum tey, ið ikki áttu lutabrev.

Tey, sum ikki vóru luthavarar, finga fyra krónur fyri ullina, men luthavarar finga átta krónur fyri kilo av skyldari ull og seks krónur fyri óskylda ull.

– Hugskotið við at tey, sum eiga seyðin, eisini eiga felagið, var, at tey, sum eiga rávøruna, skulu fáa hægri pris sum frálidur.

– Men tað tekur sína tíð at byggja vinnuna upp, leggur hann afturat.

Hann heldur, at skal hetta tiltakið eydnast, er avgjørt neyðugt at prisurin hækkar heilt fitt sum frálidur.

– Men tað er eisini avgjørt neyðugt, at fólk skifta hugburð til ullina og eru sinnad at fáa hana til haldar.

– Hann nevnið t.d., at ull í tonsatali er tveitt í hingjurnar hjá IRF, hóast hingjan hjá ullavirkinum stóð í nánd.

100 tons av ull

Í ár eydnaðist teimum at fáa 35 tons av ull til haldar.

Árni Brattaberg sigur, at

tað hevur verið sagt, at eini 50 tons av ull fáast av seyðinum í Føroyum.

– Sagt hevur verið, at tað eru einir 70.000 seyðir í Føroyum. Men eg haldi tað eru fleiri enn so, tí seinastu árinu eru nógvar farin at hava seyð á traðunum eisini.

– Gamalt er, at eitt kilo av ull fæst av hvørtjum seyði. Men tey, ið hava vígað, siga, at tað kemur mangan upp ímóti 1,5 kilo.

Eftir hesum er skjótt at rokna seg fram til, at tað munnu fáast út ímóti 100 tons av ull av seyðinum

í Føroyum, verður alt tikið væl og virðiliga upptikið, sigur Árni Brattaberg.

– Ullin er hartil góð. Tiltakið „Av rættini til plagg“ visti okkum, at føroyska ullin hevur frágæra góðar eiginleikar og at hon er fult á hædd við ull aðrastaðni í norðurlondum.

Litaður seyðir vekir áhuga

Árni Brattaberg sigur, at tað eru góðar vónir at sleppa av við ullina.

– Ullin er góð. Men harturat er tað næstan bara í Føroyum, at seyðurin hevur ymsar litir - og tað hevur vakt áhuga uttanlands.

– At seyðurin hevur ymsar litir, ger, at vit kunnu lata tógv í ymsum litum, uttan at lita tógvið við kemiskum evnum.

– Og nettupp tað, at vit kunnu gera eina náttúrvøru við náttúrligum litum hevur vakt áhuga hjá útlenskum keyparum.

– Vistfrøðilig framleiðsla vindur uppá seg allastaðni og tað átti at verðið ein fyrimunur at spunnist tógv, sum

Danski spinnarin, v.m. og Petur Midjord leggja ull í vullaran, sum rívir hana sundur í lagdir, Hetta komandi árið skulu 35 tons sama veg

